

Název projektu:

Redesign Statistického informačního systému v návaznosti na zavádění eGovernmentu v ČR

Příjemce: Česká republika – Český statistický úřad

Registrační číslo projektu: CZ.1.06/1.1.00/07.06396

Příloha k zadávací dokumentaci veřejné zakázky „Integrační nástroje, vstupní a výstupní subsystém“

Příloha č. 42

Uživatelská příručka SMS-KLAS

Název souboru: RSIS_ZD001P42_KLAS_PRIRUCKA.pdf

Počet stran přílohy (bez tohoto krycího listu): 24

Administrace přílohy: Ing. Ebbo Petrikovits

Verze ke zveřejnění

Statistický metainformační systém

Klasifikace a číselníky

**Uživatelská příručka aplikace SMS-KLAS
verze 1.1**

Praha, březen 2010

Záznam změn

Datum	Autor	Verze	Popis změny
11.1.2010	Čeliš	1.0	výchozí verze dokumentu
18.3.2010	Čeliš	1.1	nová úvodní stránka, úprava formátování, přeřazení kapitol, přidání obsahu, přidána podkapitola "Exporty s šablonou", úprava/přidání textu a náhledů obrazovek

Obsah

Obsah.....	3
1 Úvod.....	4
2 Přístup ke SMS-KLAS a požadavky systému.....	4
2.1 Požadavky pro přístup uživatele ke Klas	4
2.2 Přihlášení k aplikaci.	4
3 Obsluha aplikace	6
3.1 Zobrazení číselníků a vazeb	6
3.1.1 Úvodní obrazovka	6
3.1.2 Katalog číselníku.....	10
3.1.3 Detail číselníku.....	12
3.1.4 Vazby číselníku	14
3.2 Editace číselníků a vazeb	16
3.2.1 Editace číselníků	16
3.2.2 Editace vazeb.....	18
3.3 Zobrazení klasifikací a vazeb	20
3.4 Editace klasifikací a vazeb	22
3.5 Exporty.....	22
3.5.1 Standardní exporty (export jednoho číselníku s max. 1 atributem a max. 1 vazbou; včetně historie)	23
3.5.2 Hierarchické exporty (jeden nebo více číselníků propojených vazbami - bez historie)	23
3.5.3 Standardní exporty (jeden číselník s maximálně jednou vazbou).....	24
3.6 Reporty (tisky).....	24
4 Metodika.....	5
4.1 Vymezení rolí jednotlivých uživatelů	5
4.2 Postup při zakládání a aktualizaci číselníku nebo klasifikace.....	6
5 Konzistence, replikace, zrcadlo Metis.....	24
5.1 Konzistence	24
5.2 Replikace	24
5.3 Zrcadlo Metis	24
6 Závěr.....	24

1 Úvod

Aplikace Klas slouží k zobrazení a editaci číselníků a klasifikací ČSÚ a jejich využití ve zpracování statistických úloh. Tato příručka by měla sloužit jako návod k zobrazení, úpravě a dalšímu využití číselníků (není to technická dokumentace - tu lze v případě zájmu dodat).

Čemu slouží číselníky?

- Základní integrační nástroj
- Využití v současných systémech: RES, RSO, VDB
- Zpracování statistických úloh
- Základní informační zdroj pro všechny vnitřní a vnější uživatele

Důvody zavedení SMS-KLAS

- Inovace klasifikací a číselníků
- Vznik projektu SMS, včetně podsystému KLAS
- Využití v dalších podsystémech SMS: UKAZ, ULOHY, Respondenti, Uživatelé, Diseminace
- Využití v datovém skladu

Co SMS-KLAS obsahuje?

- Číselníky – základní a kombinované
- Klasifikace a jejich verze nebo varianty
- Vazby mezi číselníky, vazby v rámci jednoho, číselníku, vazby mezi základními číselníky, klasifikace
- Editační a produkční prostředí v SMS-KLAS

2 Přístup ke SMS-KLAS a požadavky systému

2.1 Požadavky pro přístup uživatele ke Klas

Programový systém KLAS je řešen v třívrstvé architektuře klient (váš počítač) / aplikační server / databázový server.

Jako pracovní stanice mohou být použity počítače s procesorem Intel Pentium, 128 MB RAM, grafické zobrazovací zařízení nejméně 1024 x 768, myš.

Dále je důležité stabilní síťové připojení.

Aplikace pracuje v prohlížečích Internet Explorer (5.5 nebo vyšší) nebo Mozilla Firefox (1.0.1 nebo vyšší). Pro klientské prostředí pracovní stanice není potřebná instalace klienta Oracle, je pouze nutné instalovat program Oracle Java Initiator alespoň ve verzi 1.6.

2.2 Přihlášení k aplikaci.

Postup:

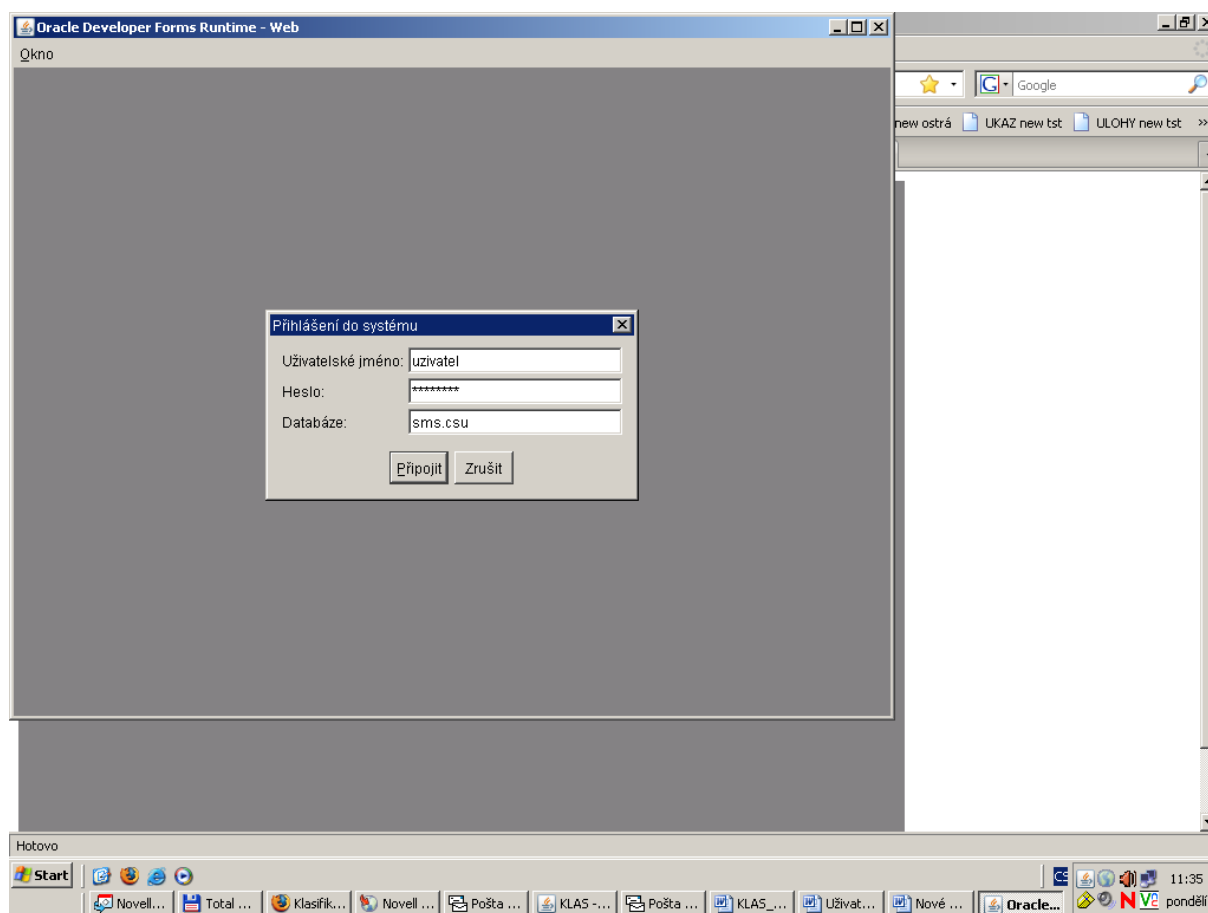
- 1) Požádáte správu číselníků o účet ke SMS-KLAS. Správa se domluví se správcem Oracle na založení účtu, přidělení potřebných uživatelských práv a nastaví práva v SMS-KLAS - k prohlížení, editaci, exportování.
- 2) Správa Vás bude písemně informovat o založení účtu, pošle Vám i další instrukce, jak se přihlásit, s odkazy na aplikace.
- 3) Přihlásíte se k aplikaci tak, že do prohlížeče zadáte následující adresu:

produkční : <http://registry.ab.czso.cz/forms/frmservlet?config=klas>

testovací : <http://deneb.ab.czso.cz:7781/forms/frmservlet?config=klastst>

Při úplně prvním přihlášení se objeví okno Java Initiator, kde zaškrtněte "always trust" a spustíte tlačítkem "run".

Po otevření přihlašovacího okna vyplňte všechny potřebné údaje:

Přihlášení k produkční databázi (ke SMS-KLAS, UKAZ i ULOHY je to stejné):

uživatelské jméno: uživatelské jméno (většinou příjmení)

Startovací heslo je: start123

Databáze:sms.csu

Přihlášení na testovací databázi (ke KLAS, UKAZ i ULOHY je to stejné):

- uživatelské jméno: uživatelské jméno (většinou příjmení)
- Startovací heslo je: start123
- Databáze:smstst.csu

Heslo si ihned po přihlášení změňte v záložce **Nastavení/Změna hesla**. Změnu proveďte jak v testovací, tak produkční databázi (stačí pouze v KLAS - heslo se tím změní i u UKAZ i ULOHY). Startovací heslo po stanovené době (obvykle několik dní) přestane platit; správa musí znovu požádat o nastavení startovacího hesla!

3 Metodika

3.1 Vymezení rolí jednotlivých uživatelů

gestor

metodik

správa číselníků

- koordinace požadavků na další rozvoj SMS
- implementaci schválených požadavků na rozvoj SMS

- koordinaci řešení dalších funkcí subsystémů SMS
- školení uživatelů SMS
- vedení a návrhy aktualizace uživatelských příruček
- koordinace tvorby směrnic pro využívání subsystémů SMS

3.2 Postup při zakládání a aktualizaci číselníku nebo klasifikace

- Gestor se domluví s administrátorem (správou číselníků) a následně metodikem (odbor obecné metodiky) o založení číselníku (příp. vazby).
- Administrátor založí číselník (příp. vazby).
- Gestor přidá nové záznamy/zaktualizuje číselník nebo správa data nahraje prostřednictvím hromadné aktualizace z předem připraveného souboru. Po dokončení aktualizace gestor číselníky schválí a informuje o tom administrátora (správu číselníků).
- Administrátor převede data do produkčního prostředí.
- Kontroly bez chyb - záznamy budou převedeny do produkčního prostředí.
- Kontroly s chybou - číselník bude vrácen k opravě gestorovi.

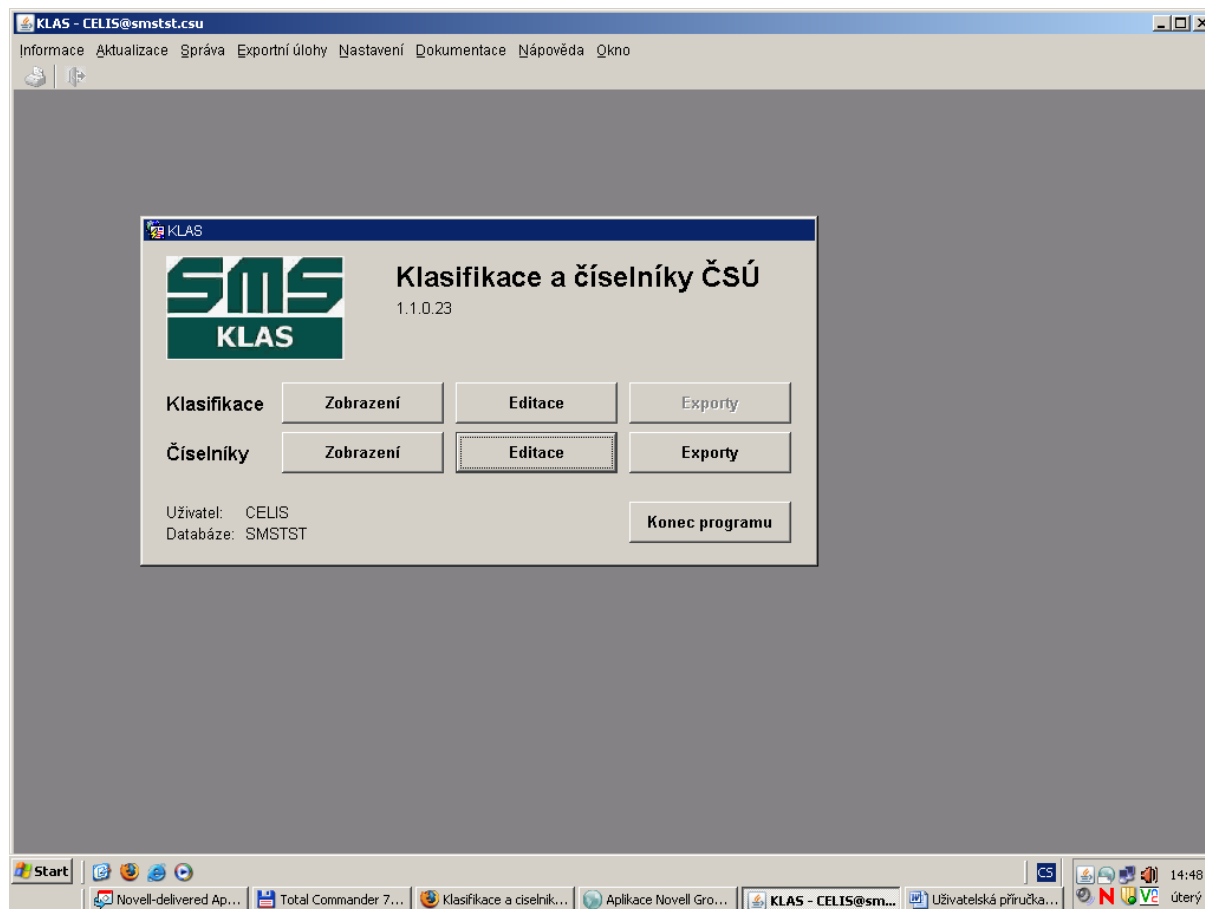
Pozn. pro aktualizaci již založeného číselníku platí od bodu 3 a 4.

4 Obsluha aplikace

4.1 Zobrazení číselníků a vazeb

4.1.1 Úvodní obrazovka

Po přihlášení se objeví úvodní obrazovka.

Na úvodní stránce klepněte na tlačítko Zobrazení (Číselníky).

Druh	Akronym	Kód	Plný název	Gestor	Platí od	Neplatí po	Datum změny
Z	PSC	28	Číselník poštovních směrovacích čísel ČSÚ	POSKOCILOVA	01.01.1900	09.09.9999	01.01.1900
Z	TYPSC	29	Typ poštovního směrovacího čísla	POSKOCILOVA	01.04.2004	09.09.9999	01.01.2005
Z	DRVLST	36	Číselník druhu vlastnictví	BORSANYIOVA	01.01.1973	09.09.9999	01.12.2009
Z	TYPHOSP	37	Typ hospodaření	IHORAKOVA	01.01.1995	09.09.9999	01.01.2005
Z	STUPEN	38	Číselník postavení organizace v řízení	BORSANYIOVA	01.01.1900	09.09.9999	01.12.2009
Z	PES	39	Produkčně-ekonomická skupina, SPD I	IHORAKOVA	01.01.1991	09.09.9999	01.01.1991
Z	CISOBE	42	Část obce	KUKLOVA	02.03.2001	09.09.9999	01.06.2006
Z	CISOB	43	Obec a vojenský újezd	HAVELR	01.03.2001	09.09.9999	01.01.2005
Z	CISMC	44	Městský obvod, městská část	HALASEK	01.03.2001	09.09.9999	01.01.2005
Z	MATRIKY	45	Matriční úřad	KUKLOVA	01.07.2004	09.09.9999	01.09.2006
Z	FINURADY	46	Finanční úřad	KUKLOVA	01.07.2004	09.09.9999	01.09.2006
Z	CISZSJ	47	Základní sídelní jednotka	KUKLOVA	01.03.2001	09.09.9999	01.06.2006
Z	UZOBHMP	49	Územní obvod hlavního města Prahy	KUKLOVA	01.03.2001	09.09.9999	01.09.2006
Z	ZUJ	51	Základní územní jednotka	KUKLOVA	01.01.1900	09.09.9999	01.06.2006
Z	UTJ	52	Územně technická jednotka	KUKLOVA	01.01.1900	09.09.9999	01.06.2006
Z	ZSJ	53	Základní sídelní jednotka díl	KUKLOVA	01.01.1900	09.09.9999	01.06.2006
Z	CISSO	55	Statistický obvod	KUKLOVA	01.10.1999	09.09.9999	01.06.2006
Z	FORMA	56	Právní forma organizace	BORSANYIOVA	01.01.1900	09.09.9999	01.12.2009
Z	VZNIK	59	Kód vzniku	BORSANYIOVA	01.01.1991	09.09.9999	01.12.2009
Z	COBCE	60	Část obce díl	KUKLOVA	01.01.1900	09.09.9999	01.06.2006
Z	CISPOU	61	Správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem	HALASEK	01.01.2003	09.09.9999	01.01.2005

Objeví se okno Seznam číselníků, které obsahuje výčet všech číselníků platných k datu pohledu. Mezi jednotlivými řádky se pohybují šipkami, tlačítky Page up, Page Down nebo táhlem na pravé straně obrazovky.

Základní informace o číselnících jsou zobrazeny v několika sloupcích:

- druh - je vyplněno Z (základní) nebo K (kombinovaný), v budoucnu přibude ještě druh A (agregační).
- akronym - identifikátor číselníku
- kód - až pětimístné číslo číselníku
- plný název
- gestor - zobrazuje uživatelské jméno gestora
- platí od - počátek platnosti celého číselníku
- neplatí po - konec platnosti celého číselníku
- datum změny - týká se pouze katalogu - je to datum, kdy se změnil např. gestor nebo název číselníku nikoli datum změny jednotlivých položek
- S - schváleno - pokud je check-box v tomto sloupci zatržen, je číselník v daném řádku schválený.

Pozn: v módu zobrazení je text u rozpracovaných číselníků modrou barvou a kurzívou.

Fulltextové vyhledávání:

Vložení dotazu - klávesová zkratka **F7** nebo z horního menu "Data/Vlož dotaz" nebo použitím ikony (pod horním menu)

Vykonání dotazu - klávesová zkratka **F8** nebo z horního menu "Data/Vykonej dotaz" nebo použitím ikony (pod horním menu)

Pozn. při vyhledávání používejte pro nahrazení znaků symbolu % (místo hvězdičky).

Dotazy fungují jak v seznamu číselníků, tak i v konkrétním číselníku.

Např. při hledání číselníku obcí, u kterého neznám jeho číslo ani akronym, postupuji takto:

- Tlačítkem **F7** vyvolám dotaz (zmizí veškerý text z obrazovky).
- V seznamu číselníků do sloupce Plný název vložím text %obec%
- Tlačítkem **F8** vykonám dotaz a na obrazovce se objeví všechny číselníky, které v názvu mají "obec". Ve výčtu je nalezený i hledaný Číselník obcí.

Druh	Akronym	Kód (*)	Plný název	Gestor	Platí od	Neplatí po	Datum změny	S
			%obec%					

Druh	Akronym	Kód (*)	Plný název	Gestor	Platí od	Neplatí po	Datum změny	S
Z	CISOB	43	Obec a vojenský újezd	HAVELR	01.03.2001	09.09.9999	01.01.2005	
Z	CISPOU	61	Správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem	HALASEK	01.01.2003	09.09.9999	01.01.2005	
Z	VSEENERG	2568	Všeobecně energetický číselník	KORBEL	01.01.1999	09.09.9999	01.01.1999	
Z	VSEPALIV	2569	Všeobecně palivový číselník	KOUDELKA	01.01.1999	09.09.9999	01.01.1999	
Z	OCLN	7549	Obecná členění	TRAMPOTOVA	01.01.1900	09.09.9999	01.01.1900	

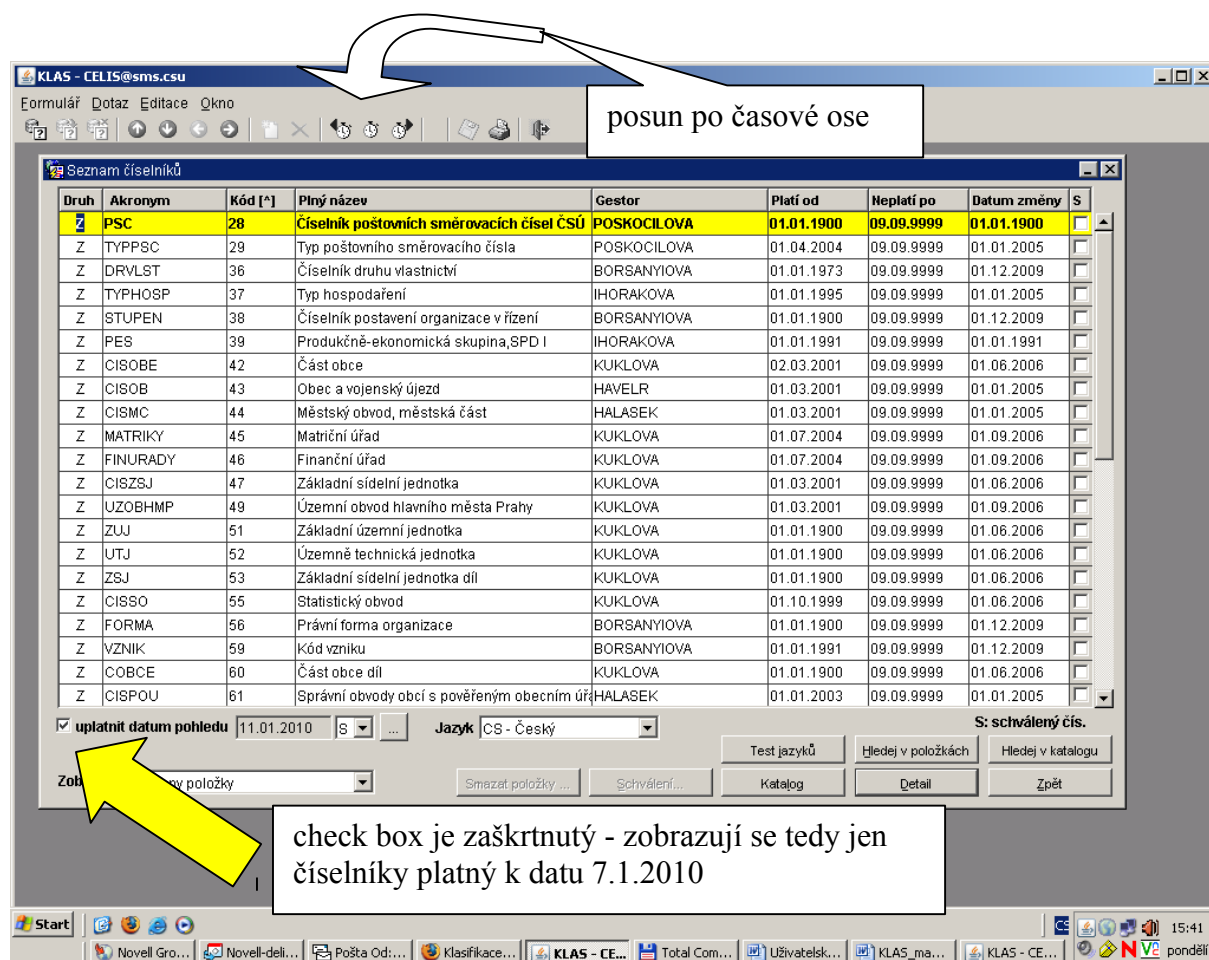
Datum pohledu:

Pokud je zaškrtnutý check box "uplatnit datum pohledu", aplikace zobrazuje číselníky platné pouze ke zvolenému datu. (pozn: datum pohledu je defaultně nastaveno na systémové datum, takže při

otevření vidíme všechny platné číselníky). Změnu data pohledu volíme kliknutím na tlačítko (ve spodní části obrazovky vlevo).

Pokud není zaškrtnutý check box "uplatnit datum pohledu", vidíme všechny číselníky (i s ukončeným datem platnosti) včetně jejich vývoje v katalogu - např. změna názvu číselníku nebo změna gestora.

Posun po časové ose je umožněn tlačítky v horním menu. Levé (Předchozí v historii) a pravé (Další v historii) tlačítko mění datum pohledu na datum nejbližší změny v historii v jakémkoli záznamu v seznamu. Prostřední tlačítko (Reset historie) nastaví datum pohledu na systémové datum (dnešní datum).

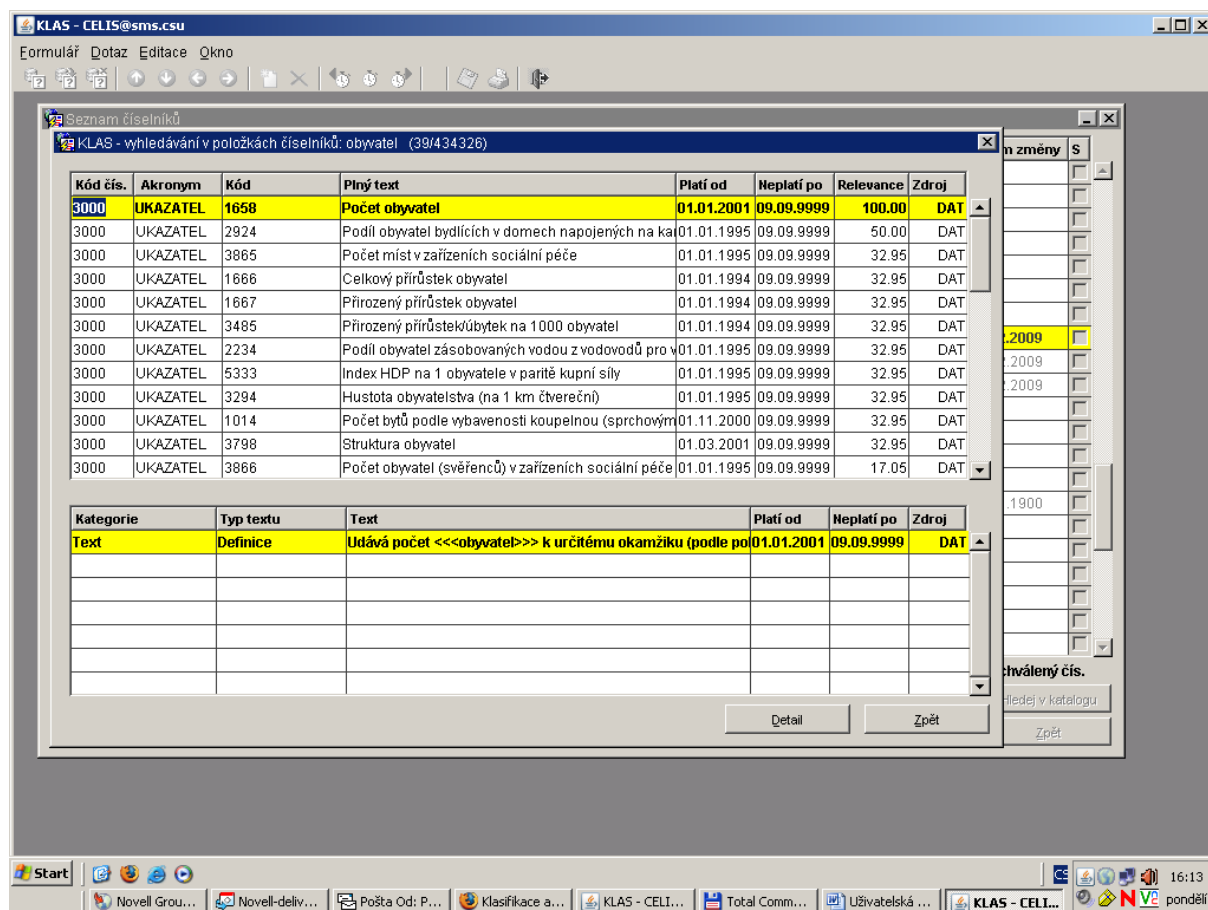
posun po časové ose

Druh	Akronym	Kód [°]	Plný název	Gestor	Platí od	Neplatí po	Datum změny	S
Z	PSC	28	Číselník poštovních směrovacích čísel ČSÚ	POSKOCILOVA	01.01.1900	09.09.9999	01.01.1900	☒
Z	TYPPSC	29	Typ poštovního směrovacího čísla	POSKOCILOVA	01.04.2004	09.09.9999	01.01.2005	☐
Z	DRVLST	36	Číselník druhu vlastnictví	BORSANYIOVA	01.01.1973	09.09.9999	01.12.2009	☐
Z	TYPHOSP	37	Typ hospodaření	IHORAKOVA	01.01.1995	09.09.9999	01.01.2005	☐
Z	STUPEN	38	Číselník postavení organizace v řízení	BORSANYIOVA	01.01.1900	09.09.9999	01.12.2009	☐
Z	PES	39	Produkčně-ekonomická skupina, SPD I	IHORAKOVA	01.01.1991	09.09.9999	01.01.1991	☐
Z	CISOBE	42	Část obce	KUKLOVA	02.03.2001	09.09.9999	01.06.2006	☐
Z	CISOB	43	Obec a vojenský újezd	HAVELR	01.03.2001	09.09.9999	01.01.2005	☐
Z	CISMC	44	Městský obvod, městská část	HALASEK	01.03.2001	09.09.9999	01.01.2005	☐
Z	MATRIKY	45	Matriční úřad	KUKLOVA	01.07.2004	09.09.9999	01.09.2006	☐
Z	FINURADY	46	Finanční úřad	KUKLOVA	01.07.2004	09.09.9999	01.09.2006	☐
Z	CISZSJ	47	Základní sídelní jednotka	KUKLOVA	01.03.2001	09.09.9999	01.06.2006	☐
Z	UZOBHMP	49	Územní obvod hlavního města Prahy	KUKLOVA	01.03.2001	09.09.9999	01.09.2006	☐
Z	ZUJ	51	Základní územní jednotka	KUKLOVA	01.01.1900	09.09.9999	01.06.2006	☐
Z	UTJ	52	Územně technická jednotka	KUKLOVA	01.01.1900	09.09.9999	01.06.2006	☐
Z	ZSJ	53	Základní sídelní jednotka díl	KUKLOVA	01.01.1900	09.09.9999	01.06.2006	☐
Z	CISSO	55	Statistický obvod	KUKLOVA	01.10.1999	09.09.9999	01.06.2006	☐
Z	FORMA	56	Právní forma organizace	BORSANYIOVA	01.01.1900	09.09.9999	01.12.2009	☐
Z	VZNIK	59	Kód vzniku	BORSANYIOVA	01.01.1991	09.09.9999	01.12.2009	☐
Z	COBCE	60	Část obce díl	KUKLOVA	01.01.1900	09.09.9999	01.06.2006	☐
Z	CISPOU	61	Správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem	HALASEK	01.01.2003	09.09.9999	01.01.2005	☐

check box je zaškrtnutý - zobrazují se tedy jen číselníky platný k datu 7.1.2010

Jazyk volíme výběrem v kombo boxu Jazyk. Pokud má číselník jinou jazykovou mutaci než českou, zobrazí se jeho cizojazyčný název. Pokud v dané jazykové mutaci neexistuje, zůstane sloupec Plný název prázdný.

Tlačítko **Hledej v položkách** otevře okno Vyhledávání v položkách číselníku. Aplikace zobrazí všechny záznamy číselníků (okno v horní části obrazovky), které obsahují hledaný znakový řetězec v plném textu, zkráceném textu, atributu, definici, atd. (okno ve spodní části obrazovky).

Tlačítko **Hledej v katalogu** funguje pouze pro prohledávání katalogu.

Pozn: Většina funkcí (jako je např. vyhledávání tlačítky F7 a F8, volba/změna datumu pohledu) funguje i u ostatních formulářů!

4.1.2 Katalog číselníku

Katalog číselníku obsahuje všechny informace o číselníku jako takovém.

Do katalogu se dostanete tak, že kliknete (nebo se posunete šipkami) na číselník a následně na

tlačítko Katalog (nebo dvojklikem nebo ikonkami   pod horním menu). Otevře se Položka katalogu číselníků. Ta obsahuje šest záložek, mezi kterými lze libovolně přepínat.

První záložka **Položka katalogu** obsahuje základní informace o číselníku jako jsou Kód číselníku, Akronym, Zkrácený a Plný název.

Dále první záložka obsahuje:

Datový typ položky: ten může být buď textový nebo numerický (viz kapitola [Detail číselníku](#)).

Druh číselníku: základní, kombinovaný, (v budoucnu i agregační).

Platnost položky

Administrativní platnost položky

Pozn: pokud se v katalogu změní např. název číselníku, platnost položky začíná od data, kdy se název změnil. Pak tedy Administrativní platnost položky začíná před Platností položky.

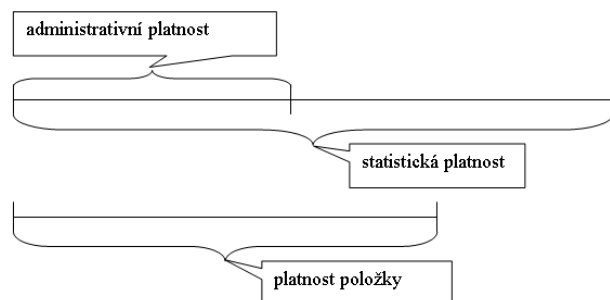
Platnost položky se vždy vztahuje pouze k danému záznamu.

Rozdíl mezi Statistickou platností a Administrativní platností:

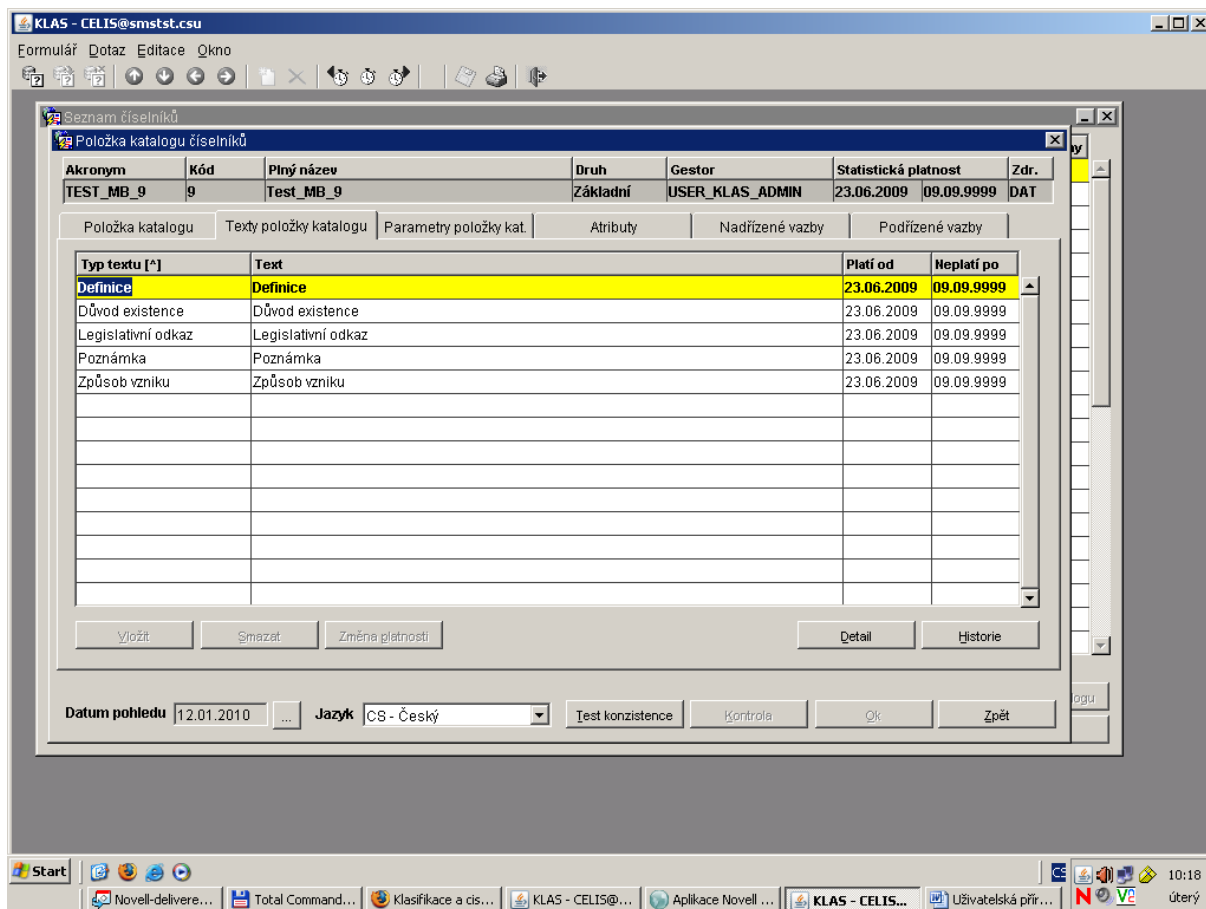
Statistická platnost slouží pro zpracování

Administrativní platnost je oficiální platnost daná např. zákonem.

Adm. platnost musí být v intervalu Statistické platnosti, je tedy její podmnožinou.

Záložka **Texty položky katalogu** obsahuje doplňující informace o číselníku jako je Definice, Důvod existence, Legislativní odkaz, atd.

Záložka **Parametry položky katalogu** obsahuje parametry, které blíže specifikují číselník (např. Gestor, Délka kódu, Levostranné nuly) nebo pomáhají jeho zařazení (např. Rodina klasifikací a číselníků).

V záložce **Atributy položky katalogu** jsou definovány všechny atributy.

Pozn. Atributy se definují v katalogu, ale samotné atributy se vztahují k jednotlivým položkám číselníku.

Nadřazené a podřazené vazby obsahují seznam vázaných číselníků (viz kapitola [Vazby číselníku](#)).

4.1.3 Detail číselníku

Na detail číselníku se dostanete tak, že v Seznamu číselníků kliknete (nebo se posunete šipkami) na číselník a následně na tlačítko Detail (nebo dvojklikem nebo ikonami   pod horním menu). Zobrazí se Vám výčet všech položek číselníku.

Pozn: Volba data pohledu, Zobrazení platných, (ne)změněných nebo zrušených položek a Volba jazyka je stejná jako v seznamu číselníků.

Číselník může být definován jako:

a) znakový:

kód (CHODNOTA) - znakový kód
alternativní kód (HODNOTA) - numerický kód
U znakového číselníku se kód může lišit od alternativního kódu.
Alternativní kód nemusí být vyplněn.

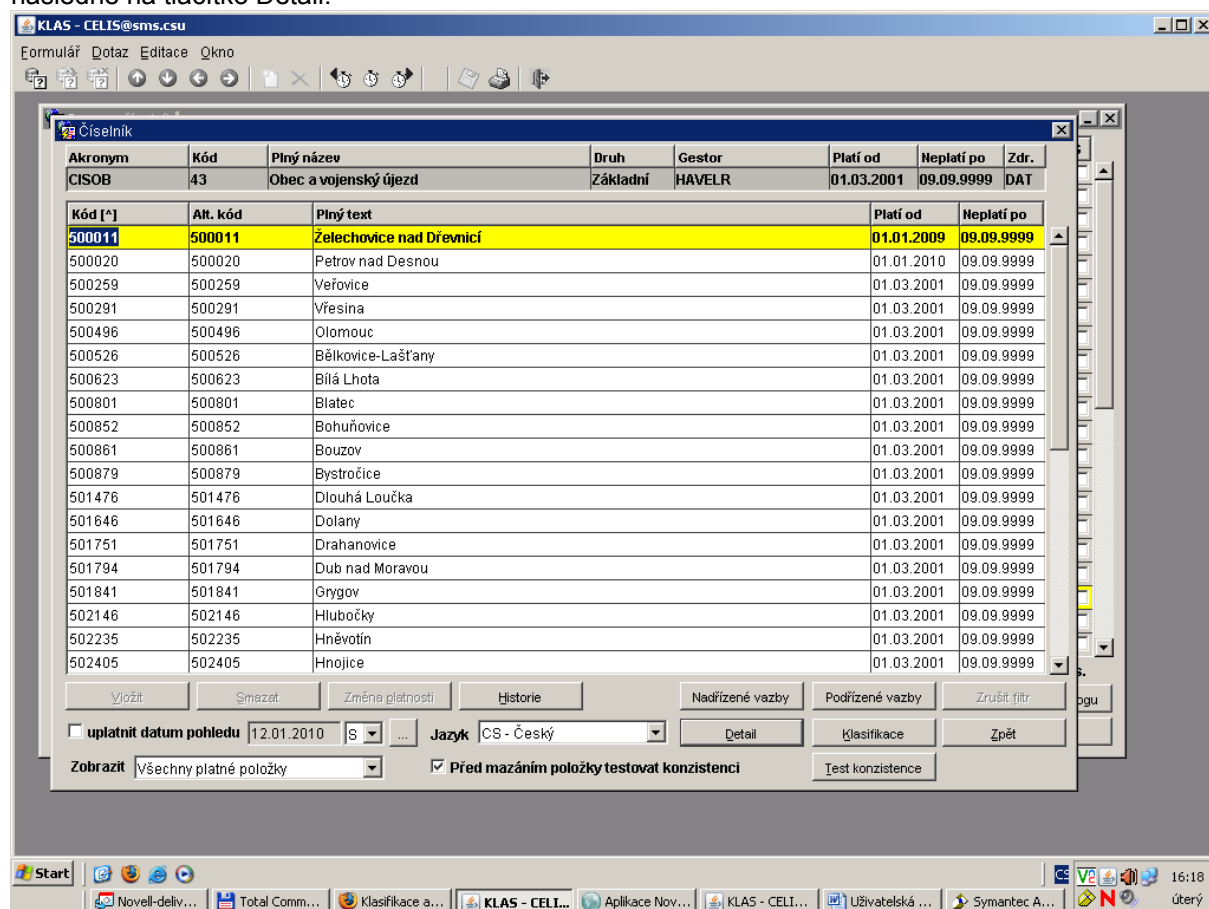
b) numerický:

alternativní kód (CHODNOTA) - znakový kód
kód (HODNOTA) - numerický kód
Alternativní kód se neliší od kódu (jeho hodnota se pouze zkopíruje). U numerického číselníku jsou tedy oba kódy vždy vyplněny a jsou shodné.

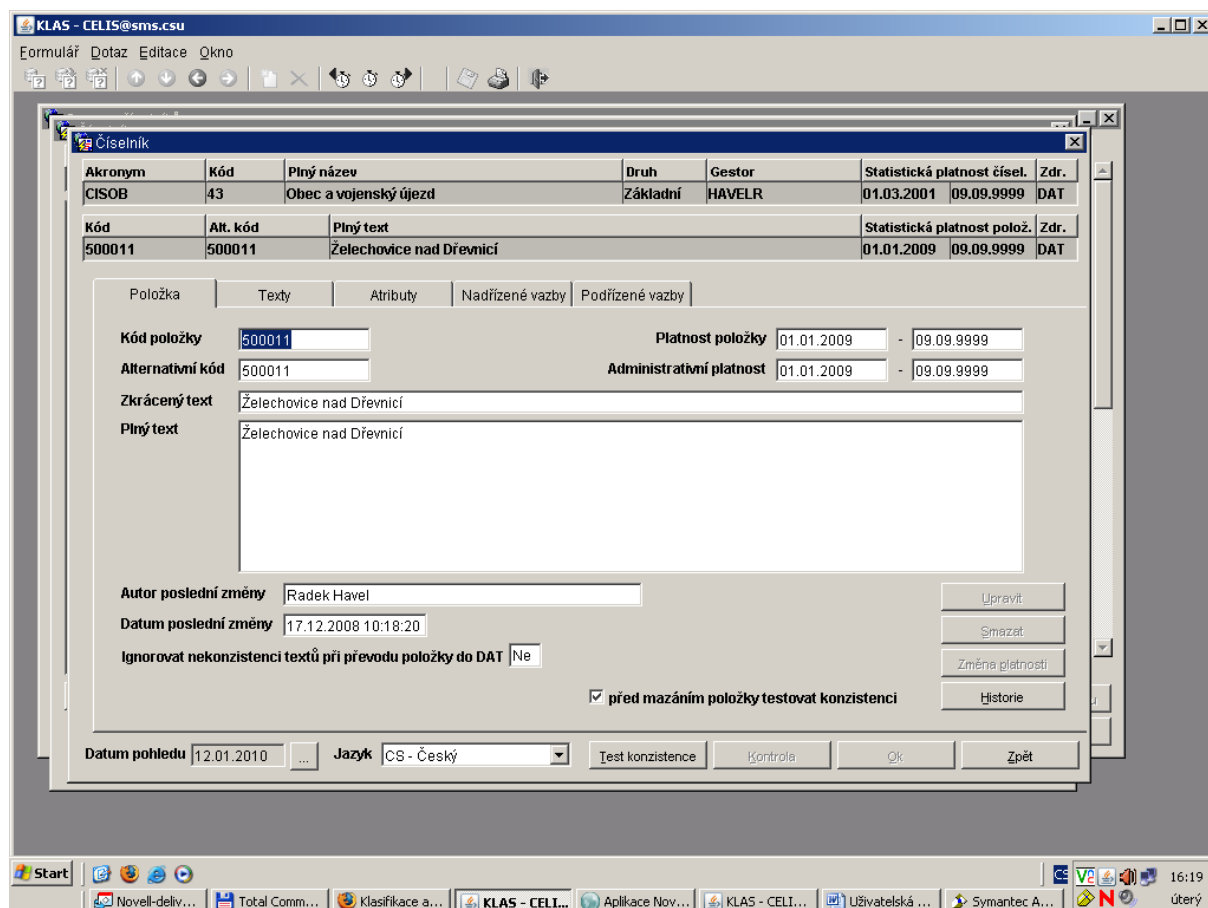
U numerických číselníků lze u kódu definovat levostranné nuly (definuje správa číselníků).

Pro vyhledávání konkrétní položky použijte tlačítka **F7** (vyvolání dotazu) a **F8** (vykonání dotazu), menu nebo ikonky (viz kapitola [Úvodní obrazovka/Fulltextové vyhledávání](#)).

Na konkrétní položku číselníku se dostanete tak, že kliknete (nebo se posunete šipkami) na položku a následně na tlačítko Detail.

Zobrazí se okno s několika záložkami, kde jsou veškeré informace vztahující se ke konkrétní položce číselníku - jako texty (definice, pozn.), atributy a vazby.

4.1.4 Vazby číselníku

Vazby jsou definovány v katalogu číselníku buď jako nadřazené nebo podřazené k danému číselníku.

Vazby mají kardinalitu:

1:1 (jedna položka prvního číselníku váže pouze k jedné položce druhého číselníku) 1:n (jedna položka prvního číselníku váže na více položek druhého číselníku)

n:m (více položek prvního číselníku váže na více položek druhého číselníku)

Vazby zobrazíte:

a) z detailu položky číselníku (doporučuji!)

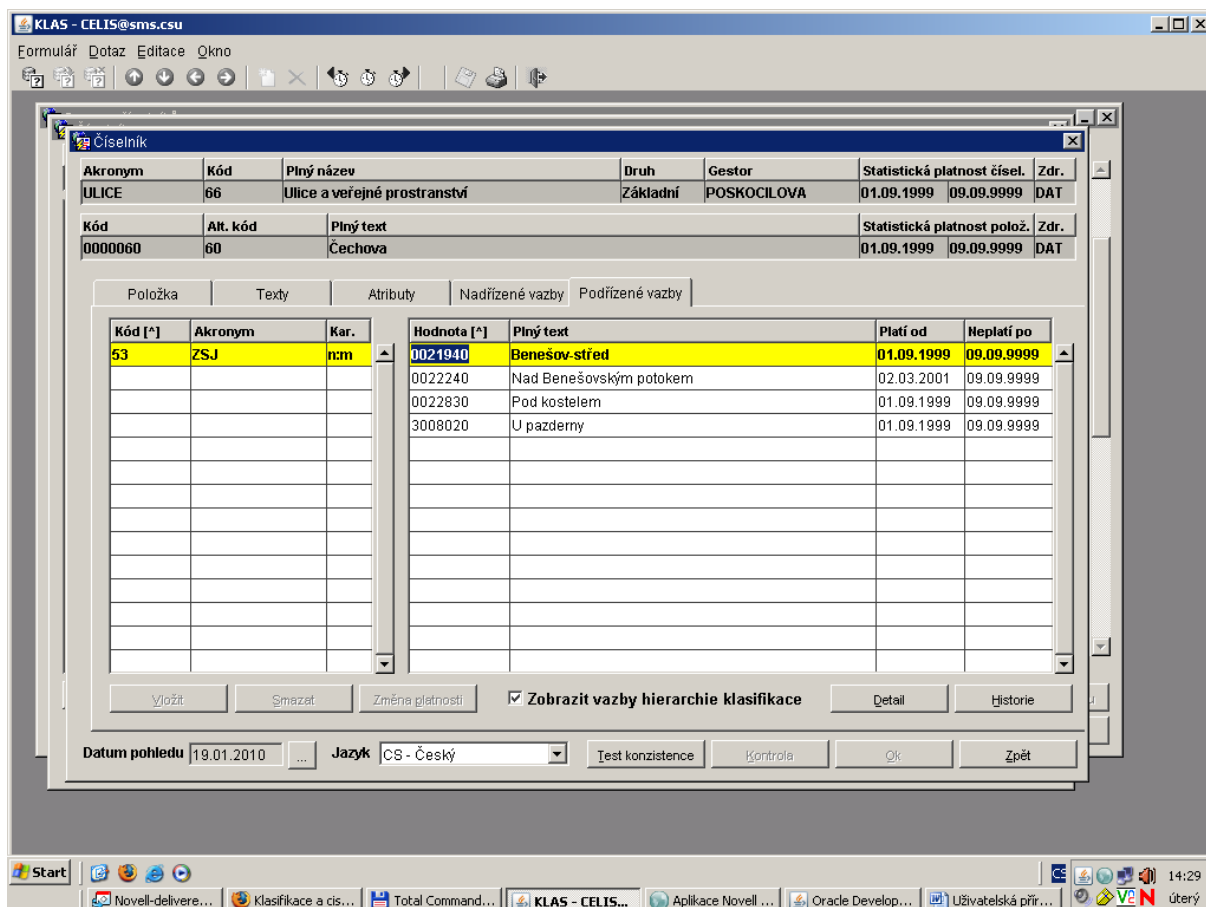
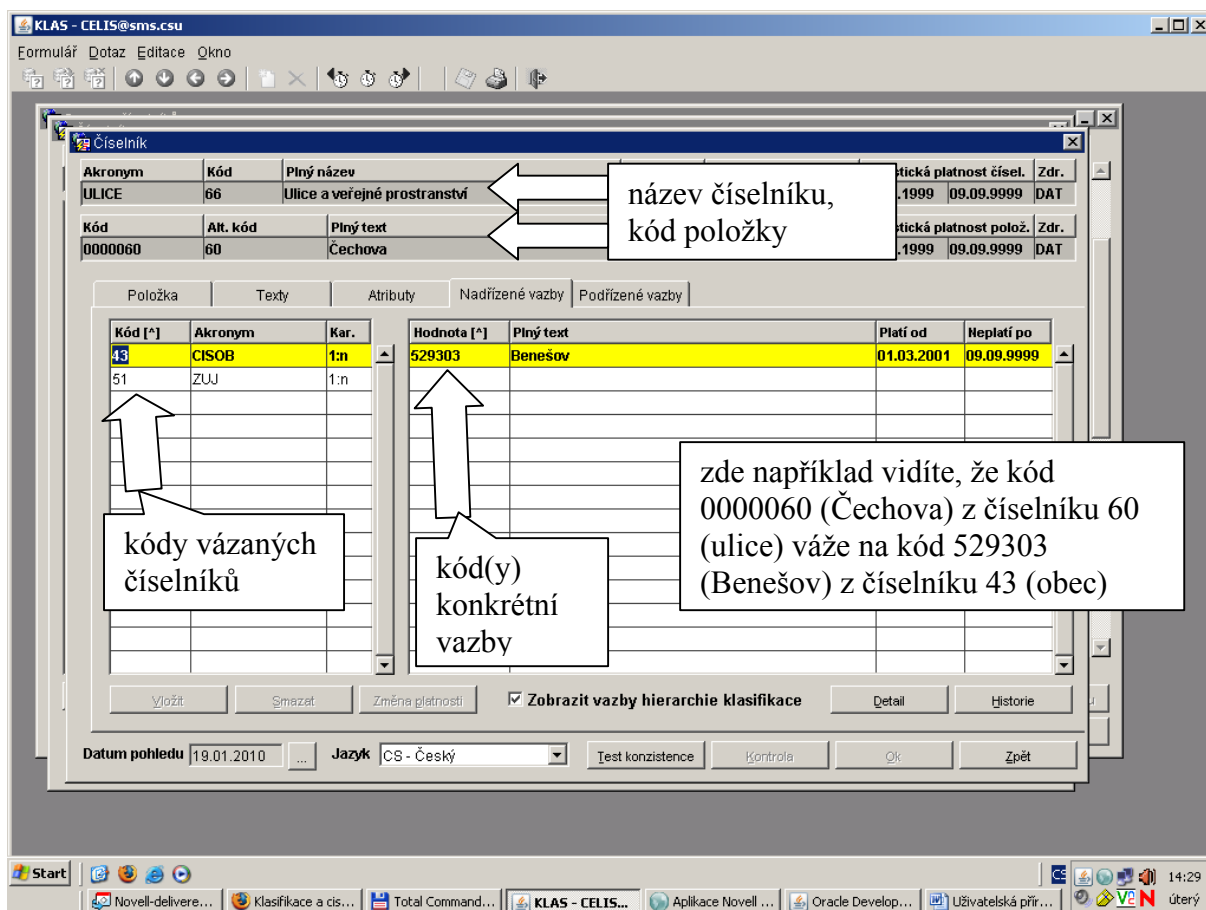
Postup:

- Najděte číselník, jehož vazby vás zajímají.
- Tlačítkem Detail (nebo dvojklikem) přejděte na Číselník (seznam položek), klepněte na konkrétní položku, dále na tlačítko Detail a v otevřeném okně zvolte záložku podřazené nebo nadřazené vazby.
- Vyberte vazbu v levém okně a v pravém okně se vám zobrazí všechny vazby (právě k dané položce). Vazbu si můžete zobrazit v samostatném okně klepnutím na Detail.

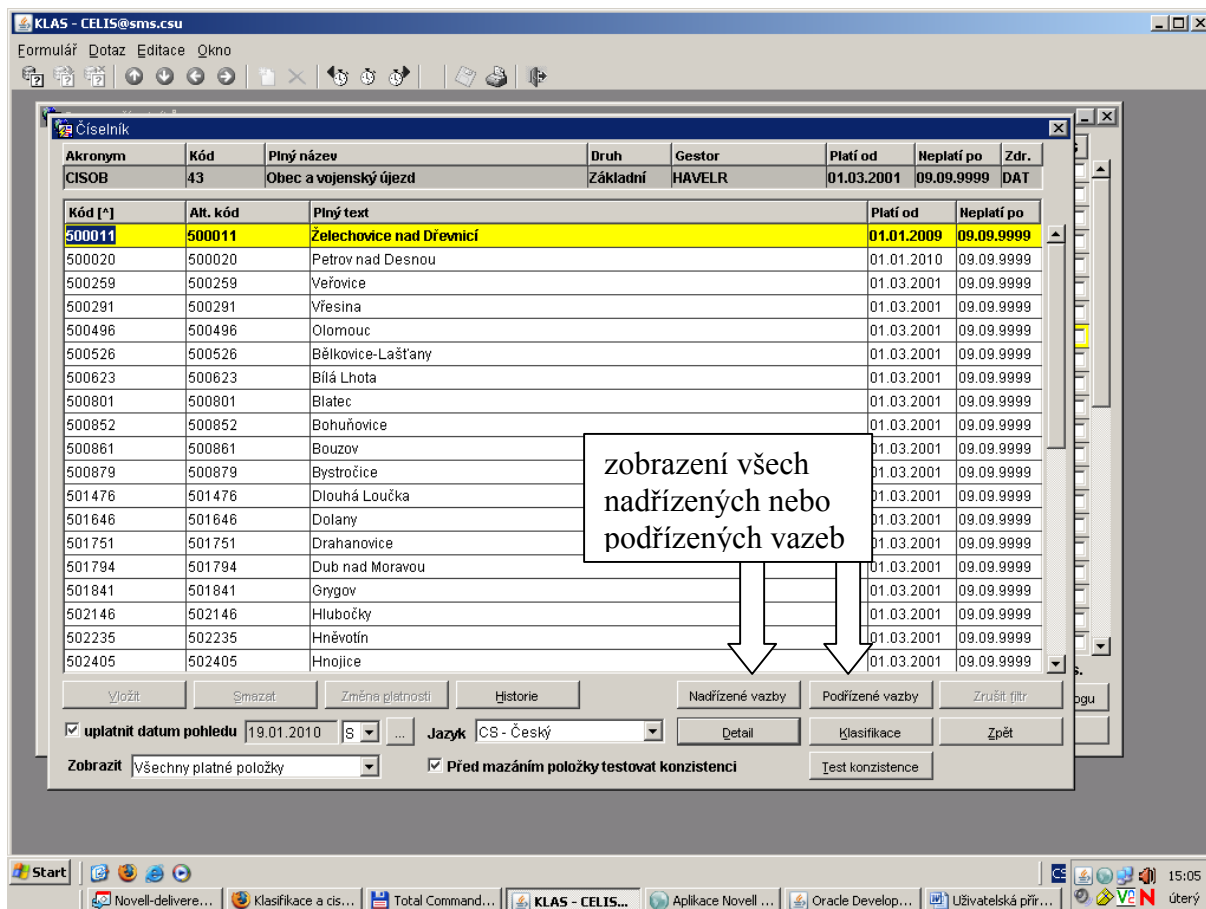
b) z číselníku

Postup:

- Najděte číselník, jehož vazby vás zajímají.
- Klikněte na tlačítko Nadřazené vazby nebo Podřazené vazby, vyberte ze seznamu vazbu a tlačítkem Zobrazit se dostanete na konkrétní vazby k dané položce.

4.2 Editace číselníků a vazeb

Editace v KLAS funguje v takzvaném editačním prostředí (EDT). Zde se nacházejí veškeré Vámi provedené změny do doby, než jsou přesunuty do produkčního prostředí (DAT). Editované položky jsou v módu editace zobrazeny červenou kurzívou.

4.2.1 Editace číselníků

Na úvodní stránce klepněte na tlačítko Editace (Číselníky). Zobrazí se Vám seznam číselníků. Pro vyhledávání konkrétního číselníku použijte tlačítka **F7** (vyvolání dotazu) a **F8** (vykonání dotazu), menu nebo ikonky (viz kapitola [Úvodní obrazovka/Fulltextové vyhledávání](#)). Tlačítkem detail nebo dvojklikem otevřete číselník, který chcete editovat.

- **Vložení nového záznamu:** Použijte tlačítko Vložit a v dalším formuláři vyplňte kód položky (případně alternativní kód položky) a texty. Přepnutím jazyka můžete rovnou vyplnit i jiné jazykové mutace. Poté potvrďte tlačítkem OK.
- **Mazání záznamu** provádíme tlačítkem Smazat (pozor, jen ve výjimečných případech - v ostatních ukončete platnost záznamu!!!)
- **Změnu platnosti záznamu/ Ukončení platnosti záznamu** proveďte tlač. Změna platnosti.
- Pozn: mazat a měnit platnost lze i z Detailu záznamu číselníku.
- **Editace textů nebo atributů:** Nejdříve si otevřete detail záznamu číselníku. Tlačítkem Upravit (na pravé straně obrazovky) změňte Zkrácený a Plný text.

KLAS - CELIS@smstst.csu

Formulář Dotaz Editace Okno

Číselník

Akronym	Kód	Plný název	Druh	Gestor	Statistická platnost čísel.	Zdr.
CIS-JAZ	89	Číselník jazyků	Základní	CELIS	01.01.1995 09.09.9999	DAT

Kód	Alt. kód	Plný text	Statistická platnost polož.	Zdr.
0001	1	Cizí	01.01.1995 09.09.9999	DAT

Položka   Texty   Atributy   Nadřazené vazby   Podřazené vazby

Kód položky: 0001   Platnost položky: 01.01.1995 - 09.09.9999

Alternativní kód: 1   Administrativní platnost: 01.01.1995 - 09.09.9999

Zkrácený text: Cizí

Plný text: Cizí

Autor poslední změny: Jan Čeliš

Datum poslední změny: 23.09.2008 15:10:59

Ignorovat nekonzistenci textů při převodu položky do DAT: Ne

☒ před mazáním položky testovat konzistenci

Datum pohledu: 26.01.2010   Jazyk: CS - Český

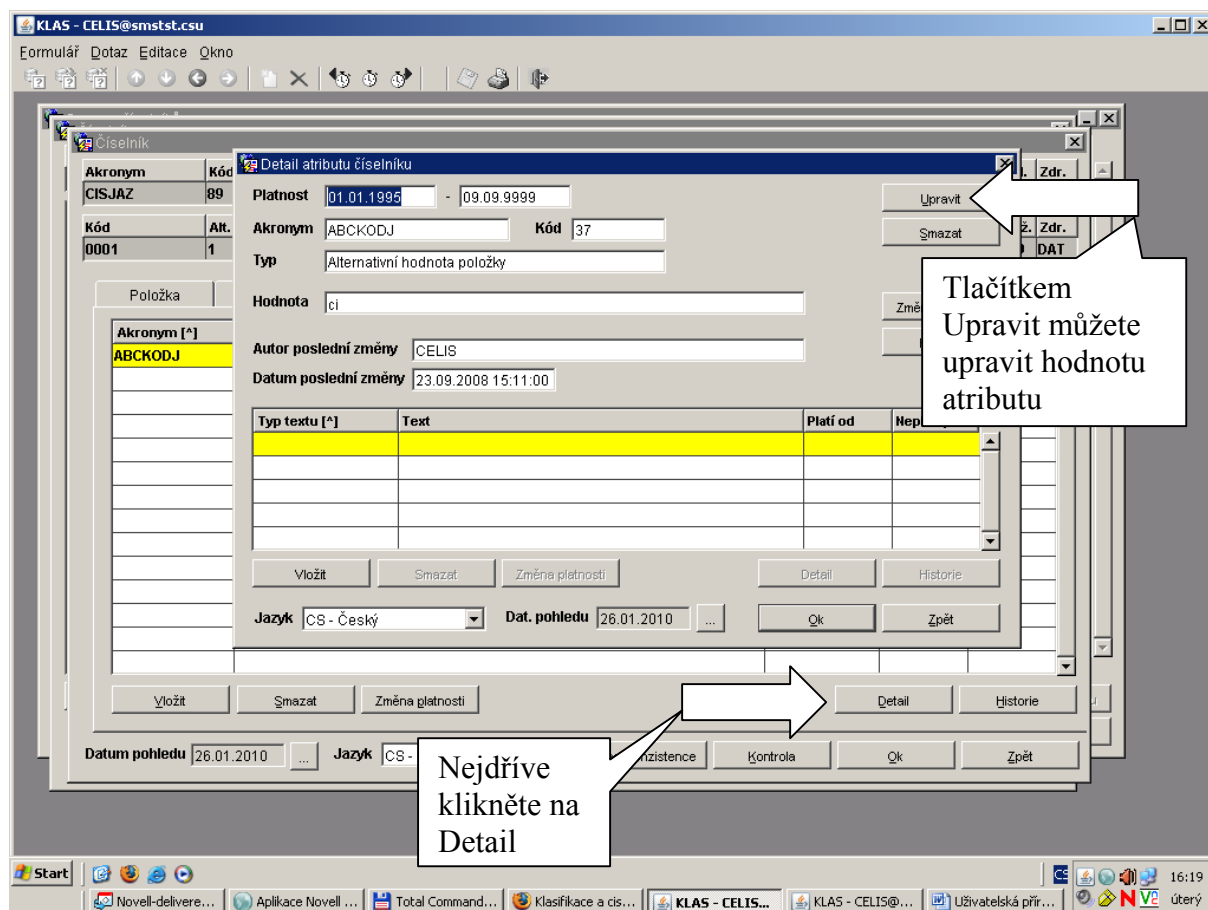
Upravit   Smazat   Změna platnosti   Historie

Test konzistence   Kontrola   Ok   Zpět

Novell-delivere...   Aplikace Novell...   Total Command...   Klasifikace a cis...   KLAS - CELIS...   KLAS - CELIS@...   Uživatelská přír...   16:18   úterý

Chcete-li měnit ostatní texty (např. definici), přepněte se na záložku Texty (v horní části obrazovky). Tlačítka Vložit, Smazat a Změna platnosti jsou stejná jako u předchozí záložky. Pokud chcete upravit samotný text, klikněte na Detail a dále na Upravit.

To samé platí pro změny v atributech, které najdete v další záložce Atributy.

Tlačítkem Historie zobrazíte historii editace záznamu číselníku (popř. textů, atributů).

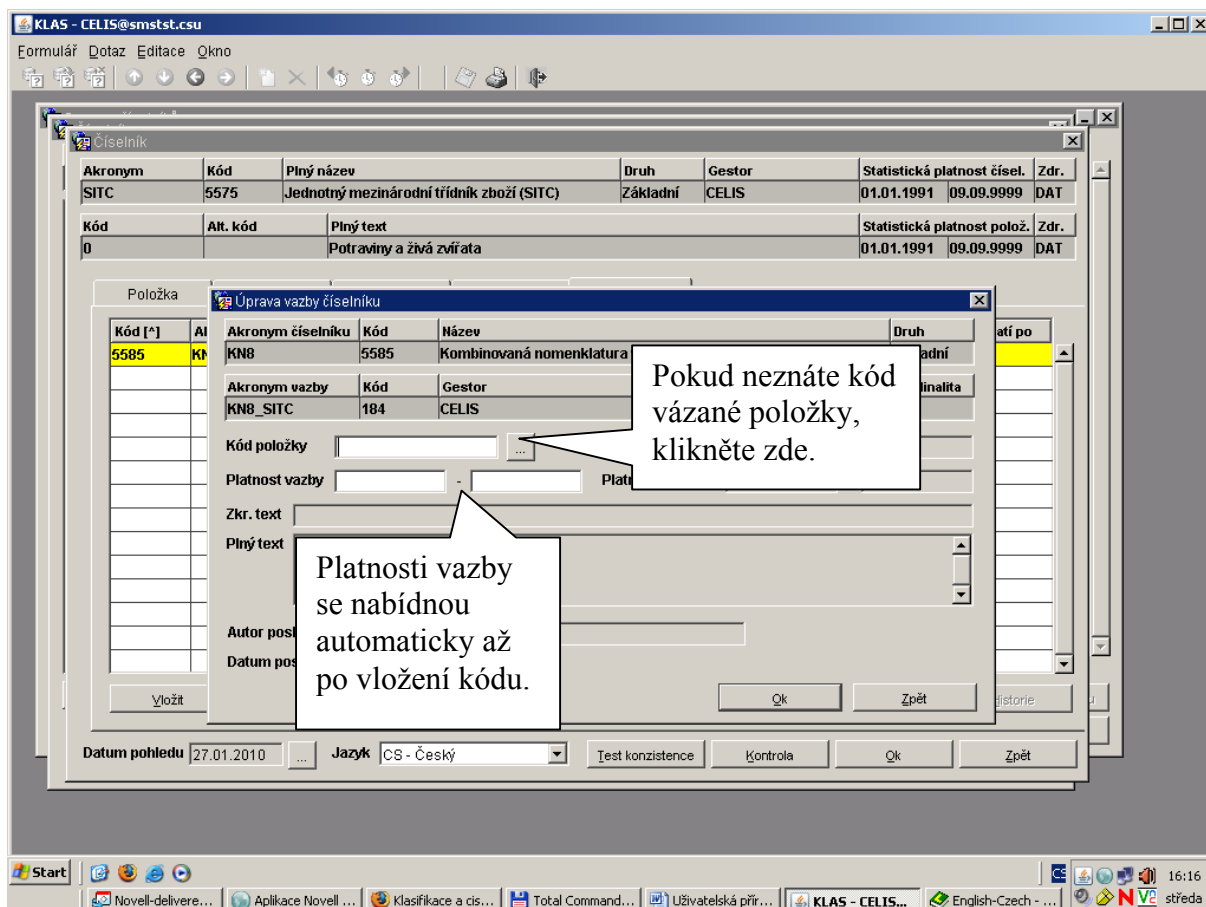
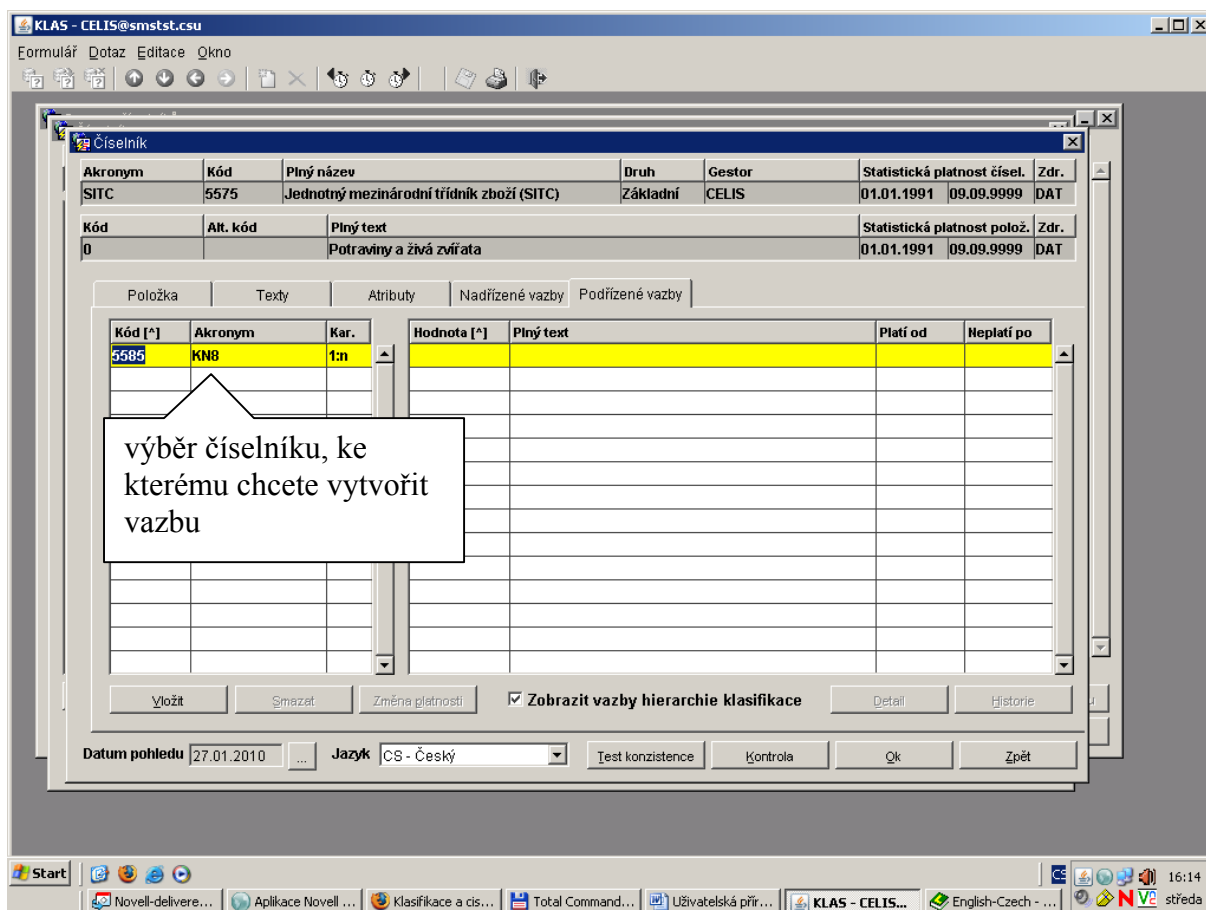
4.2.2 Editace vazeb

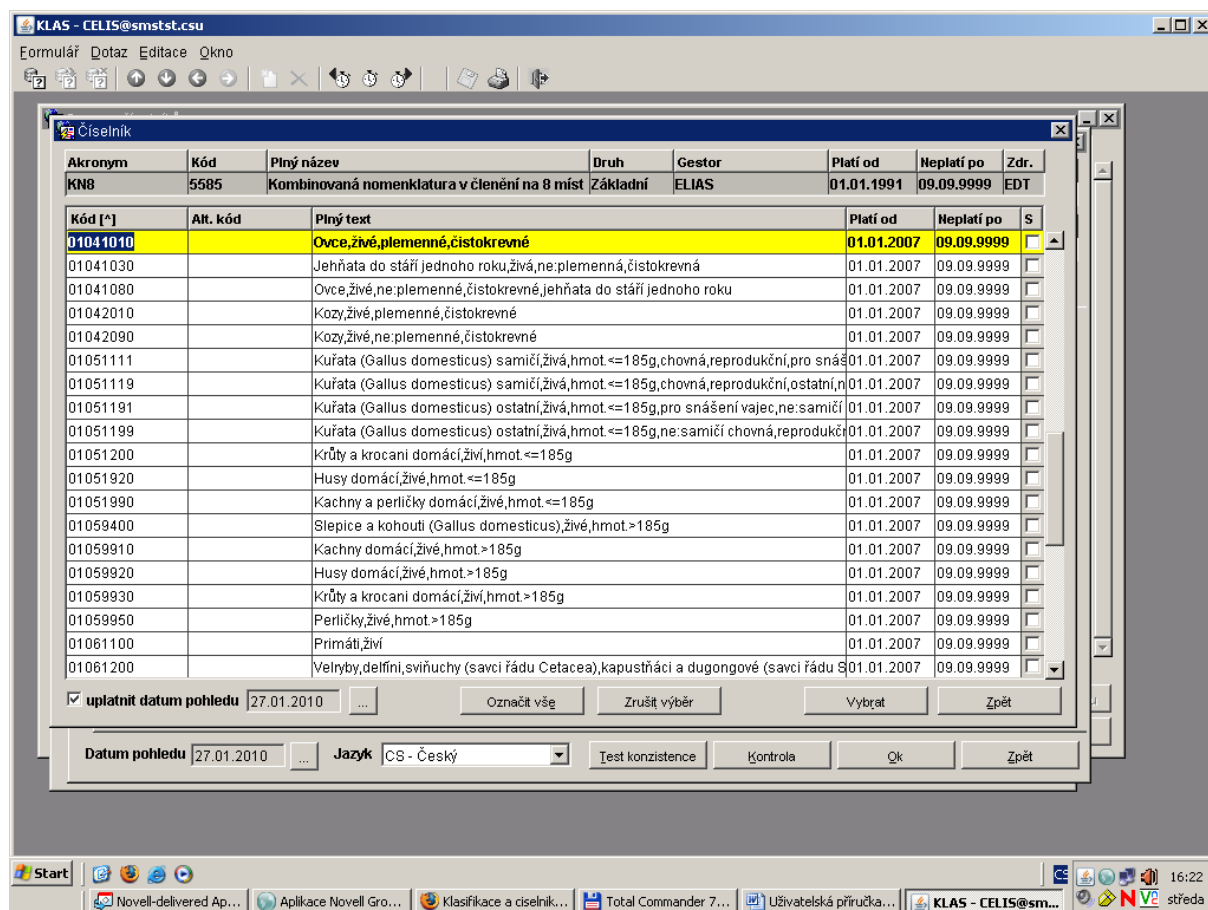
Postup při zakládání vazby:

- V Editaci číselníků najdete číselník, jehož vazby vás zajímají.
- Tlačítkem Detail (nebo dvojklikem) přejděte na Číselník (seznam položek), klepněte na konkrétní položku, dále na tlačítko Detail a v otevřeném okně zvolte záložku podřízené nebo nadřízené vazby.
- V levém okně vyberte číselník, do kterého chcete vložit vazbu.
- Klikněte na tlačítko Vložit a dostanete se do dalšího okna, kde buď vyplníte kód vázané

položky (pokud ji znáte) nebo klikněte na . Otevře se vám seznam všech položek, které můžete navázat, a zde vyberete jeden nebo více vázaných záznamů.

- Dále klikněte na Vybrat, případně ještě upravte platnost vazby a potvrďte. Tím je vazba vytvořena. (Ještě musíte potvrdit tlač. OK!)
- Pozn: Platnost vazby se automaticky nabízí v nejširším možném intervalu podle platností vázaných položek.

Pokud jste ukončili úpravy v číselníku (nebo úpravy vazeb), klikněte v Seznamu číselníků na číselník, který chcete schválit a dále na tlačítko **Schválení** (ve spodní části obrazovky uprostřed). Schválení ještě v dalším okně potvrďte. Takto schválený číselník (vazbu) převede správa z editačního prostředí (EDT) do produkčního prostředí (DAT).

4.3 Zobrazení klasifikací a vazeb

Klasifikace je složená ze základních číselníků a je propojena vazbami.

Vazby jsou dvojího druhu:

- hierarchické - "běžné" vazby mezi číselníky
- klasifikační - vazby definující strukturu klasifikace

Pozn: klasifikace většinou obsahuje jak hierarchické, tak klasifikační vazby. Klasifikační vazby poznáte podle pětimístného kódu začínajícího 80???

Chcete-li zobrazit klasifikace, klikněte na úvodní stránce na Zobrazení (Klasifikace). Otevře se vám Seznam klasifikací. Klasifikace jsou verzovány. Verzi klasifikace vidíte ve třetím sloupci. Pokud chcete vidět i předchozí verze, klikněte na check box "Uplatnit datum pohledu" (na obrazovce vlevo dole).

KLAS - CELIS@smstst.csu

Formulář Dotaz Editace Okno

Seznam klasifikací

Akronym [^]	Plný název	Verze	Varianta	Gestor	Platí od	Neplatí po
CISS_KL	Číselník institucionálních sektorů a subsektorů	1		VOKNEROVA	01.01.1998	09.09.9999
CPA_KL	Klasifikace produkce (CPA)	1		BALIKOVA	01.01.2008	09.09.9999
CZ-CC_KL	Klasifikace stavebních děl (CZ-CC)	1.1		WALTER	01.08.2009	09.09.9999
CZ-COFOG_KL	Klasifikace funkcí vládních institucí (CZ-COFOG)	1		FIEDLEROVA	01.01.2002	09.09.9999
CZ-COICOP_KL	Klasifikace individuální spotřeby podle účelu (CZ-COICOP)	1.2		WALTER	01.09.2000	09.09.9999
CZ-COPNI_KL	Klasifikace služeb neziskových institucí sloužících domácnostem (CZ-COPNI)	1.1		FIEDLEROVA	01.09.2006	09.09.9999
CZ-CPA_KL	Klasifikace produkce (CZ-CPA)	1		BALIKOVA	01.01.2008	09.09.9999
CZ-ICSE_KL	Klasifikace postavení v zaměstnání (CZ-ICSE)	1		WIJJOVA	01.01.1998	09.09.9999
CZ-NACE_KL	Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE)	1		FABIANKOVA	01.06.2007	09.09.9999
CZ-NUTS_KL	Klasifikace územních statistických jednotek (CZ-NUTS)	1		BASTOVA	01.01.2008	09.09.9999
ISCED97_OBORY	Mezinárodní klasifikace vzdělání ISCED 97 - obory vzdělání (ISCED97_OBORY)	1		WALTER	01.01.2008	09.09.9999
ISCED97_UROVEN	Mezinárodní klasifikace vzdělání ISCED 97 - úrovně vzdělání (ISCED97_UROVEN)	1		WALTER	01.01.2008	09.09.9999
ISEKTOR	Klasifikace ISEKTOR pro zpracování (ISEKTOR)	1		BURADA	01.01.1998	09.09.9999
KZAM-R_KL	Klasifikace zaměstnání - rozšířená (KZAM-R)	1		WIJJOVA	01.01.1997	09.09.9999
OKEC_KL	Odvětvová klasifikace ekonomických činností (OKEČ) (OKEC_KL)	1.5		FABIANKOVA	01.09.2005	09.09.9999
OKECZPR	Klasifikace OKEČ pro zpracování (OKECZPR)	1		BURADA	01.09.2005	09.09.9999
STATOKRUH	Klasifikace statistických okruhů (STATOKRUH)	1		FIEDLEROVA	01.01.1900	09.09.9999

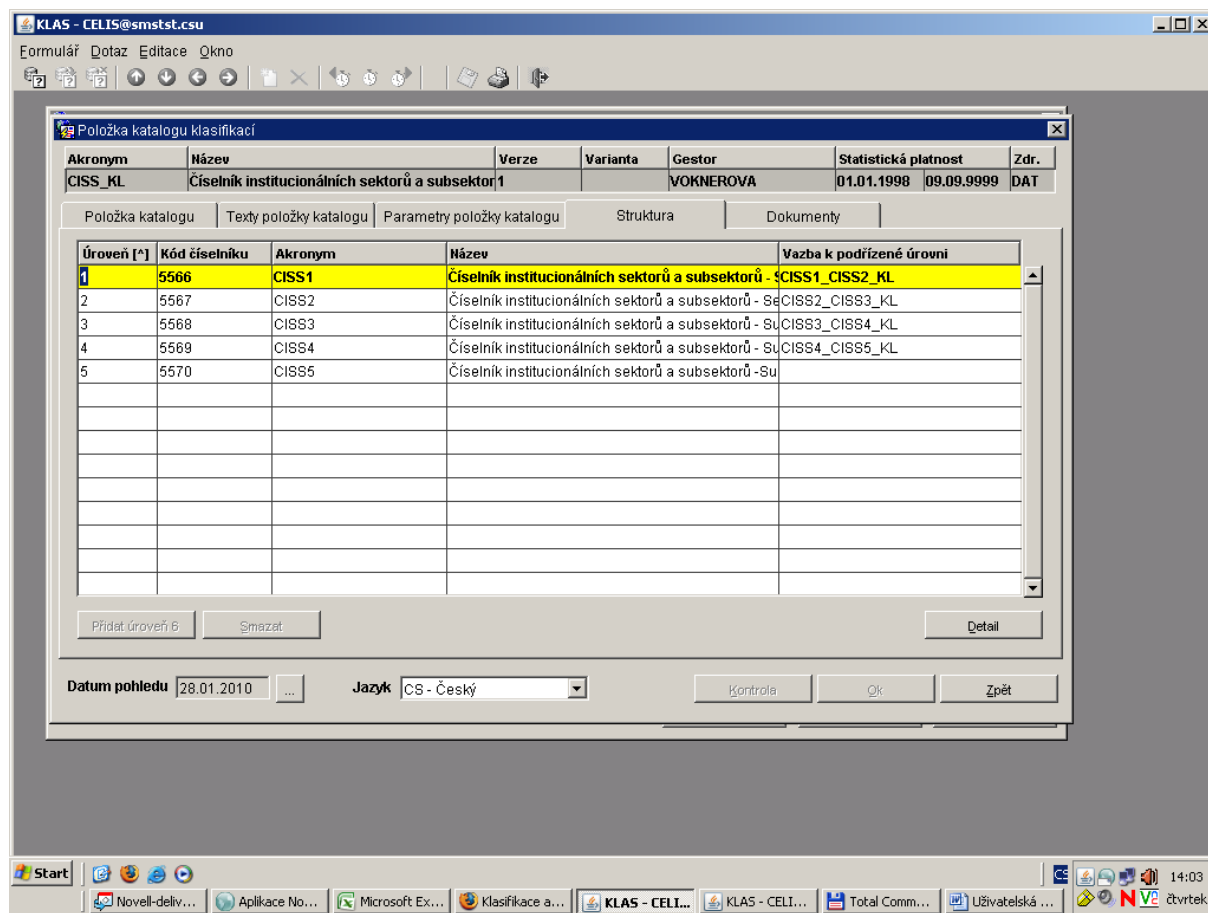
☒ uplatnit datum pohledu 28.01.2010 Jazyk CS - Český Hledej v položkách Hledej v katalogu

Zobrazit položky Katalog Detail Zpět

Odškrtnutím check boxu uvidíte i dřívější verze klasifikací.

Start Novell-deliv... Aplikace No... Microsoft Ex... Klasifikace a... KLAS - CELI... KLAS - CELI... Total Comm... Uživatelská ... 14:02 čtvrtek

Pokud kliknete na Katalog, zobrazí se okno Položka katalogu klasifikací s několika záložkami, kde jsou veškeré informace týkající se dané klasifikace. V záložce **Struktura** vidíte, z kterých číselníků se klasifikace skládá a její klasifikační vazby. Strukturu klasifikace definuje správa číselníků.

V **Seznamu klasifikací** klikněte (nebo se posunete šipkami) na klasifikaci a následně na tlačítko

Detail (nebo dvojklikem nebo ikonkami pod horním menu). Zobrazí se Vám klasifikace ve stromové struktuře. Klikněte na Úroveň zobrazení a vyberte počet úrovní, který chcete v levém okně vidět.

V dolní části obrazovky můžete také použít tlačítka Zobrazovat podřízené úrovně a Zobrazovat texty.

Uplatnit datum pohledu funguje stejně jako u číselníků (viz kapitola [Zobrazení číselníků a vazeb](#)).

4.4 Editace klasifikací a vazeb

Editaci klasifikace můžete provádět z číselníků, z kterých se klasifikace skládá (viz kapitola [Editace číselníků a vazeb](#)) nebo z Editace klasifikací a to takto:

- Na úvodní obrazovce klepněte na tlačítko Editace (Klasifikace).
- Vyberte klasifikaci, kterou chcete editovat.
- Jděte na Detail a přes stromovou strukturu vyberte položku, kterou chcete editovat.
- Tlačítkem Číselník se dostanete do editace číselníku (jedné úrovně klasifikace), kde můžete editovat libovolnou položku.
- Tlačítkem Detail se dostanete přímo do editace položky číselníku, kde provedte změny a potvrďte.

4.5 Exporty

Na úvodní stránce klikněte na tlačítko Exporty (nebo v menu Exportní úlohy/Datové exporty KLAS. V dalším okně vyberte export, který chcete vytvořit.

4.5.1 Standardní exporty (export jednoho číselníku s max. 1 atributem a max. 1 vazbou; včetně historie)

- 1) Na úvodní stránce kliknu na tlačítko EXPORTY a vyberte standardní exporty
- 2) Klikněte tl. NOVÁ ÚLOHA, zadejte název úlohy a potvrďte tl. OK.
- 3) V dalším okně klikněte na tl. ŠABLONY. V horní části obrazovky vidíte seznam již vytvořených šablon, v dolní části, pak strukturu vybrané šablony.
- 4) Pokud vám žádná z šablon nevyhovuje, klikněte na EDITACE ŠABLON, dále na tlačítko VLOŽIT, napište název šablony a potvrďte.
- 5) U každé šablony je třeba definovat jednotlivé sloupce (sloupce, které bude exportovaný soubor obsahovat). Klikněte na tl. SLOUPCE, dále na tl. VLOŽIT. Vyberte sloupec a potvrďte. Postupně takto nadefinujte všechny sloupce a potvrďte tl. OK. Nyní máte založenou vlastní šablonu.
- 6) Vyberte šablonu (vlastní nebo kteroukoli z nadefinovaných) a potvrďte tl. OK. A znovu potvrďte tl. OK.
- 7) V Seznamů běhů klikněte na tl. NOVÝ.
- 8) V dalším okně zvolte "exportovat k datu pohledu" nebo "exportovat úplnou historii".
- 9) Pozn: Datum pohledu je nastaveno jako systémové datum a lze libovolně změnit. S znamená statistické datum, A administrativní.
- 10) Dále vyberte číselník, který chcete exportovat, příp. atribut a vazbu.
- 11) Pozn: lze exportovat pouze jeden atribut a jednu vazbu!
- 12) Vyberte jazyk a klikněte na tl. SPUSTIT BĚH.
- 13) Tlačítkem F8 obnovte obrazovku. Pokud vidíte vypsání počet řádků, export již doběhl, pokud ne, export stále běží a musíte počkat (klávesou F8 obnovte obrazovku).
- 14) Klikněte na tlačítko DATOVÝ EXPORT.
- 15) Klikněte na tlačítko výběru (bez názvu) a vyberte adresář na disku, kam export uložit a zadejte jméno souboru.
- 16) Zvolte ještě formát dbf nebo xml.
- 17) Klikněte na tlačítko EXPORT SOUBORU. Proběhne export a uložení na disk.
- 18) Potvrďte OK, běh je ukončen.

4.5.2 Hierarchické exporty (jeden nebo více číselníků propojených vazbami - bez historie)

- 1) Na úvodní stránce kliknu na tlačítko EXPORTY a vyberte hierarchické exporty.
- 2) Na další obrazovce založte novou úlohu tlačítkem NOVÁ ÚLOHA (nebo vyberte úlohu ze seznamu, pokud už byla v minulosti vytvořena a dál pokračujte od bodu 13 tohoto návodu).
- 3) Zadejte název úlohy (jakýkoli název, např. číslo číselníku).
- 4) V dalším okně vyberte buď "přístupno pouze autorovy" nebo "zveřejněno".
- 5) Klepněte na tlačítko PARAMETRY.
- 6) Na další obrazovce klepněte na tlačítko VLOŽIT.
- 7) Vyberte číselník, který chci exportovat podle kódu nebo akronymu.
- 8) V dalším okně potvrďte výběr tlač. OK. Znovu potvrďte tl. OK.
- 9) V dalším okně tlačítko NOVÝ.
- 10) V tomto okně vyberte, co chcete exportovat:
- 11) V horní části okna jsou tlačítka "typ kódu", "typ textu", "atribut" (pokud existuje) a "text pro atribut" (pokud existuje).
  - a. Nechte "typ kódu", klikněte na šipku, vyberu "kód položky", zvolte typ buď znakový nebo numerický, potvrďte OK a "kód položky" se zapíše do tabulky.
  - b. opakujte výběr tlačítkem NOVÝ. Tentokrát klikněte na radio tlačítko "typ textu", dále na šipku a ze seznamu vyberu "plný text položky", potvrdím OK.
- 12) Takto pokračujte až mám všechny sloupce, které chcete vyexportovat. Potvrďte 2x OK. Dostanete se zpět do okna Struktura exportu číselníku - parametry.
- 13) Pokud chcete k číselníku připojit jiný číselník, klepněte znovu na Vložit. Dialogové okno se ptá, kam chcete číselník vkládat. Vyberte "Podřízená úroveň" (vždy postupujte od nadřazeného k podřízenému číselníku). Volte číselník a definujte, co všechno chcete exportovat stejně jako v případě prvního (nadřazeného) číselníku (postupujte znovu od bodu 7). Takto můžete do Struktury exportu číselníku vložit i další číselníky, které jsou vzájemně provázané. Když máte strukturu připravenou, potvrďte tl. OK.
- 14) Nyní máte založenou úlohu, která se objeví v seznamu "datových exportů".

- 15) Dále klikněte na "váš" export a klikněte na tlačítko "DETAIL".
- 16) V dalším okně klikněte na tlačítko "NOVÝ BĚH".
- 17) Nabídne se vám datum pohledu, nechte nabízené sysdate a potvrďte OK.
- 18) Znovu potvrďte hlášku tl. OK, jestli chcete opravdu spustit datový export.
- 19) Ještě jednou OK potvrďte, že běh byl spuštěn. Tlačítkem F8 obnovte obrazovku. Pokud vidíte vypsaný počet řádků, export již došel, pokud ne, export stále běží a musíte počkat (klávesou F8 obnovte obrazovku).
- 20) Klikněte na tlačítko DATOVÝ EXPORT.
- 21) Klikněte na tlačítko výběru (bez názvu) a vyberte adresář na disku, kam export uložit a zadejte jméno souboru.
- 22) Zvolte ještě formát dbf nebo xml.
- 23) Klikněte na tlačítko EXPORT SOUBORU. Proběhne export a uložení na disk.
- 24) Potvrďte OK, běh je ukončen.

4.5.3 Standardní exporty (jeden číselník s maximálně jednou vazbou)

4.6 Reporty (tisky)

Tisky spusíte z horního menu ze záložky Formulář/tisk (nebo klávesovou zkratkou Ctrl+F8). V nabídce tisků jsou: Změny v číselníku, Výpis číselníku, Změny katalogu, Katalogový list, Seznam číselníků a Detail číselníků.

5 Konzistence, replikace, zrcadlo Metis

5.1 Konzistence

Číselníky mohou být registrovány externími aplikacemi (nyní pouze UKAZ, ULOHY). V KLAS probíhají kontroly konzistence, které zjišťují, zda je položka/číselník použit v ext. aplikacích. Např. pokud je položka registrována, aplikace nepovolí její změnu (zápis do editační báze je povolen, ale položka nelze převést do DAT - aplikace hlásí chybu). Kontrolu lze provést v detailu číselníku tlačítkem Kontrola konzistence.

5.2 Replikace

Data s KLAS se kopírují do replik. Replikaci provádí správci databáze Oracle.

5.3 Zrcadlo Metis

V databázi sms existuje Zrcadlo Metis, což jsou "ploché" tabulky vyexportované speciální funkcí z KLAS. Jsou shodné se strukturou původního systému pro správu číselníku Metis. Kopírování do zrcadla neprobíhá automaticky. Strukturu tabulek definuje správa číselníků. Kopírování dat z KLAS do Zrcadla Metis spouští správa.

6 Závěr

Aplikace se neustále vyvíjí, jsou přidávány nové funkce, které tato příručka nemusí obsahovat. V případě nějaké nejasnosti se obraťte na správu číselníku: Nikolaidesová, Čeliš